

Bruksela, 25 czerwca 2024 r.
(OR. en)

11516/24

AGRI 536
AGRILEG 327
AGRIFIN 76
AGRISTR 46
AGRIORG 91
COH 43
ENV 688
POLCOM 216
SOC 500
EMPL 306

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	24 czerwca 2024 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	11247/24
Dotyczy:	Wynik prac

Dyskusje na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 24 czerwca 2024 r. nie doprowadziły do osiągnięcia konsensusu na temat konkluzji w sprawie przyszłości rolnictwa w UE. Prezydencja stwierdziła jednak, że 26 delegacji poparło tekst załączony do niniejszej noty lub nie wyraziło wobec niego sprzeciwu.

Konkluzje w sprawie przyszłości rolnictwa w UE

Prezydencja Rady Unii Europejskiej

PRZYWOŁUJĄC:

- Art. 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) określający cele wspólnej polityki rolnej: a) zwiększenie wydajności rolnictwa, b) zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, c) stabilizacja rynków, d) zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw oraz e) zapewnienie konsumentom rozsądnych cen;

UWZGLĘDNIAJĄC:

- niedawne i powszechne protesty rolników w całej UE;
- natychmiastowe środki podjęte przez instytucje europejskie oraz władze krajowe i regionalne, a jednocześnie konieczność refleksji nad reakcjami w perspektywie średnio- i długoterminowej;
- Europejski Zielony Ład, a w szczególności strategię „od pola do stołu”, a także unijną strategię ochrony różnorodności biologicznej i odnośne konkluzje Rady¹;
- konkluzje Rady w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE² w wersji uzgodnionej 20 listopada 2023 r., zwłaszcza w odniesieniu do koncepcji weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich;

¹ Dok. 12099/20.

² Dok. 15631/23.

1. **PODKREŚLA** strategiczną rolę sektora rolnego w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego i autonomii strategicznej w otwartej gospodarce; **UWYPUKLA** liczne wysiłki sektora na rzecz zwiększenia zrównoważonego charakteru produkcji żywności, podejmowane w obliczu coraz większej liczby wyzwań, takich jak zmiana klimatu i napięcia geopolityczne, jak np. rosyjska agresja na Ukrainę;
2. **PRZYPOMINA** o zasadniczym znaczeniu celów WPR określonych w art. 39 TFUE oraz o potrzebie zwrócenia należytej uwagi na każdy z tych celów; **DOSTRZEGA** cele horyzontalne zawarte w Traktacie o Unii Europejskiej i TFUE, w tym w art. 11 TFUE, które mają zastosowanie do wszystkich polityk, a zatem również do WPR;
3. **UZNAJE** liczne powody do niezadowolenia, które zgłaszają rolnicy, koncentrując się głównie na potrzebie godziwych dochodów, na niskiej rentowności rolnictwa – ze względu na niskie ceny uzyskiwane przez producentów i wysokie koszty nakładów, a także na wprowadzeniu i wdrażaniu złożonego prawodawstwa, częstych zmianach ram regulacyjnych oraz potrzebie zmniejszenia obciążeń administracyjnych i zapewnienia równych warunków działania na całym świecie i na rynku wewnętrznym;
4. **PRZYPOMINA** o posiedzeniach Rady Europejskiej, które odbyły się 1 lutego, 21–22 marca 2024 r. i 17–18 kwietnia 2024 r. i na których przywódcy UE podkreślili zasadniczą rolę WPR i uznali, że konkurencyjny, zrównoważony i odporny sektor rolny należy do kluczowych interesów strategicznych Unii oraz że rolnicy potrzebują stabilnych i przewidywalnych ram, pozwalających m.in. wspierać ich w stawianiu czoła wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym; **UWAŻA**, że rolnictwo powinno pozostać kluczowym interesem strategicznym w nadchodzących latach, biorąc pod uwagę obecny kontekst geopolityczny;
5. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** dialog strategiczny na temat przyszłości rolnictwa UE zainicjowany przez Komisję Europejską w styczniu 2024 r. oraz jego cel, jakim jest depolaryzacja debat dotyczących rolnictwa i transformacji ekologicznej; **OCZEKUJE**, że nadal będzie aktywnie informowana o dyskusjach i otrzyma wynik dialogu;

6. **PODKREŚLA** potrzebę podejścia opartego na systemach żywnościowych, które obejmie wszystkie podmioty w łańcuchu żywnościowym; **ZAZNACZA** potrzebę większej spójności i synergii między strategiami politycznymi i instrumentami oraz między różnymi poziomami polityki, co pozwoliłoby utworzyć podejście systemowe i zintegrowane; **WZYWA** Komisję do przedstawienia analizy dotyczącej podejść opartych na systemach żywnościowych, które stawiają rolników w centrum uwagi i zapewniają w Unii przystępną cenowo, wystarczającą pod względem ilości, bezpieczną i produkowaną w sposób zrównoważony żywność; **PODKREŚLA** potrzebę lepszego reagowania na oczekiwania konsumentów;
7. Nie przesądzając o kształcie kolejnych wieloletnich ram finansowych, **ODNOTOWUJE**, że WPR potrzebuje odpowiednich zasobów, aby skutecznie realizować swoje różne cele, oraz że sprawiedliwy podział wsparcia w ramach WPR, w szczególności płatności bezpośrednich, między państwa członkowskie jest wrażliwą kwestią i należy poszukiwać odpowiedniego rozwiązania;
8. **PRZYPOMINA**, że rolnictwo ma kluczowe znaczenie dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej obszarów wiejskich, które wnoszą istotny wkład w ogólny dobrobyt i siłę gospodarczą UE; **ZAUWAŻA**, że atrakcyjność sektora rolnego jest związana z dobrym funkcjonowaniem obszarów wiejskich i dostępem do podstawowych usług; **PODKREŚLA** różnorodność obszarów wiejskich w Unii oraz znaczenie utrzymania działalności rolniczej na jej całym terenie, w tym w regionach najbardziej oddalonych³, na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, obszarach o wysokiej gęstości zaludnienia oraz na wyspach i w państwach wyspiarskich; **DOSTRZEGA** szczególne wyzwania, z jakimi mierzy się wiele obszarów wiejskich w UE, w tym wyludnienie i starzenie się społeczeństwa, ubóstwo i ograniczenia w łączności, możliwości zatrudnienia i dostęp do usług; **PODKREŚLA** znaczenie utrzymania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w tym małych gospodarstw rolnych, aby zachować dynamikę obszarów; **PODKREŚLA** znaczenie kobiet dla rozwoju sektora rolnego i ich wkład w rozwój społeczny na obszarach wiejskich; **PRZYPOMINA**, że grunty rolne powinny być wykorzystywane przede wszystkim do celów rolniczych;

³ Art. 349 TFUE.

Silny i konkurencyjny unijny sektor rolny

9. **PODKREŚLA** faktyczny i potencjalny wkład rolnictwa w zrównoważony wzrost gospodarczy, m.in. dzięki wykorzystaniu potencjału biogospodarki i jej absorpcji na rynku, gospodarki o obiegu zamkniętym, odpornych łańcuchów dostaw żywności, innowacyjnych metod i innych praktyk opartych na zasobach przyrody; **ZAZNACZA**, że rolnicy są często najwrażliwszym ogniwem łańcucha żywnościowego, ich dochody są często strukturalnie niższe od średniej w innych sektorach, i **DOSTRZEGA** różne przyczyny tych niższych dochodów; **PODKREŚLA** potrzebę zapewnienia rolnikom sprawiedliwego dochodu w perspektywie średnio- i długoterminowej poprzez poprawę ich pozycji w łańcuchu żywnościowym, badanie i wspieranie dodatkowych możliwości dywersyfikacji dochodów, a także zapewnienie opartej na zasadach i uczciwej konkurencji oraz skutecznego wdrażania jednolitego rynku; **PRZYPOMINA** o znaczeniu płatności bezpośrednich we wspieraniu dochodów rolników;
10. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** inicjatywy Komisji mające na celu wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym, w tym uruchomienie unijnego obserwatorium łańcucha rolno-spożywczego; **WZYWA** Komisję do dalszego podejmowania działań na rzecz wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym, zapewnienia im sprawiedliwego wynagrodzenia za towary i usługi, które dostarczają społeczeństwu, oraz do stymulowania popytu na produkty rolne produkowane w sposób zrównoważony i odpowiedniego wynagrodzenia za nie; **UZNAJE**, że taka polityka nie powinna mieć nadmiernego wpływu na ceny żywności dla konsumentów w UE;

11. **PODKREŚLA** znaczenie zapewnienia sprawiedliwego, otwartego i opartego na zasadach systemu handlowego oraz równych warunków działania, przy ścisłej kontroli i rygorystycznym egzekwowaniu norm bezpieczeństwa i higieny pracy; **PRZYPOMINA**, że UE jest eksporterem netto produktów rolno-spożywczych i potrzebuje dywersyfikacji swoich stosunków handlowych; w związku z tym **PODKREŚLA** konieczność wyważonego zarządzania instrumentami handlowymi, zwłaszcza w odniesieniu do kontyngentów taryfowych w celu zapewnienia sprawiedliwego i zrównoważonego handlu oraz uwzględnienia interesów krajowych producentów rolnych i konsumentów; **PRZYPOMINA** o wspólnym oświadczeniu Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji z 2021 r. w sprawie aktywnego zaangażowania się na szczeblu wielostronnym, jeśli chodzi o stosowanie norm sanitarnych i środowiskowych UE do przywożonych produktów rolnych⁴; **PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI** sprawozdanie Komisji z 2022 r. na temat stosowania unijnych norm zdrowotnych i środowiskowych do przywożonych produktów rolnych i rolno-spożywczych⁵; **PRZYPOMINA** zawarty w tym sprawozdaniu wniosek, że istnieją pewne możliwości rozszerzenia zakresu norm produkcji UE na produkty przywożone, pod warunkiem że odbywa się to z pełnym poszanowaniem odpowiednich zasad WTO; **ZACHĘCA** Komisję do dalszego monitorowania sytuacji na rynkach rolnych w Unii, do składania sprawozdań na ten temat oraz do regularnego aktualizowania i dalszego rozwijania oceny łącznego wpływu umów o wolnym handlu na sektor rolny;
12. **ZAUWAŻA**, że rolnictwo jest sektorem o dużym znaczeniu w nadchodzącym procesie rozszerzenia UE; **WZYWA** Komisję do starannej oceny skutków rozszerzenia UE, w oparciu o wnioski wyciągnięte z poprzednich rozszerzeń, aby przygotować sektor rolny do takiego rozszerzenia i ograniczyć negatywne skutki dla rynków i producentów w UE, przy jednoczesnym uwzględnieniu pozytywnych skutków takiego rozszerzenia UE dla rolnictwa i Unii jako całości;

⁴ Dz.U. C 488 z 6.12.2021, s. 6.

⁵ Dok. 9651/22.

13. DOSTRZEGA rosnące znaczenie odporności sektora rolnictwa na wyzwania zewnętrzne, takie jak niestabilność rynków, uwarunkowania geopolityczne i zjawiska klimatyczne, w szczególności w sytuacji, w której produkcja rolna będzie się mierzyła z coraz większymi problemami związanymi z wodą, w tym z jej dostępnością; w związku z tym PODKREŚLA znaczenie środków zapobiegawczych oraz bardziej ukierunkowanych, elastycznych i skutecznych mechanizmów zarządzania kryzysowego i zarządzania ryzykiem na szczeblu Unii w oparciu o ocenę dostępnych zasobów finansowych i zdobyte dotychczas doświadczenie; ZACHEĆCA Komisję do uwzględnienia specyfiki rolnictwa w przyszłych inicjatywach związanych z wodą;

Wspieranie innowacji i współpracy sektorowej

14. PODKREŚLA, że badania naukowe i innowacje w zakresie zrównoważonej i konkurencyjnej produkcji rolnej oraz produkcji i przetwarzania żywności odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu zrównoważonej, bezpiecznej, zdrowej i przystępnej cenowo żywności w skali niezbędnej do wyżywienia ludności; Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE inicjatywy europejskie, które mają na celu zapewnienie dużego przepływu wiedzy i przyspieszenie innowacji w sektorze rolnym, z uwzględnieniem jego różnorodności; PODKREŚLA znaczenie biogospodarki, biotechnologii, innowacyjnych metod i innych praktyk opartych na zasobach przyrody;
15. ZACHEĆCA do opracowywania programów badań naukowych i innowacji w zakresie zrównoważonych praktyk i technologii rolniczych, w tym przetwarzania, rozwiązań opartych na zasobach przyrody, biogospodarki, gospodarki o obiegu zamkniętym i rolnictwa precyzyjnego; PODKREŚLA w związku z tym, nie przesądzając o kształcie porozumienia w sprawie kolejnych WRF, znaczenie funduszy UE uzupełniających WPR; WZYWA do ułatwienia możliwości inwestowania w infrastrukturę i innowacje;
16. PODKREŚLA znaczenie sieci wymiany informacji między wszystkimi podmiotami w łańcuchu wartości, w tym rolnikami, jednostkami badawczymi, przedsiębiorstwami, społeczeństwem obywatelskim i organami publicznymi; PRZYPOMINA o wykorzystywaniu w tym celu europejskiej sieci WPR; ZACHEĆCA do rozwoju systemów doradztwa dla rolników, w tym szkoleń dla doradców; ZAUWAŻA, że duże różnice w zdolnościach inwestycyjnych i dostępie do wiedzy stanowią przeszkodę w stosowaniu przez rolników różnych zrównoważonych technologii;

Potrzeba uproszczenia przepisów, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne rolników i administracji państw członkowskich

17. PRZYPOMINA o znaczeniu zapewnienia rolnikom i administracji państw członkowskich stabilnych i przewidywalnych ram regulacyjnych i finansowych oraz o potrzebie przewidzenia odpowiedniego okresu wdrażania lub adaptacji w przypadku istotnej zmiany ram regulacyjnych, aby umożliwić skuteczną komunikację i zapewnić właściwe wdrożenie przepisów w praktyce; PODKREŚLA potrzebę przedstawiania wniosków ustawodawczych dotyczących WPR w odpowiednich terminach;
18. WZYWA Komisję do dalszego monitorowania czynników powodujących obciążenia administracyjne i komplikujących przepisy UE, które mają wpływ na wdrażanie ich przez rolników i administrację, oraz do podjęcia działań wynikających z tej oceny – w szczególności w odniesieniu do procesów i zarządzania w nowym modelu realizacji – do monitorowania łącznych skutków polityk mających wpływ na rolnictwo oraz do zbadania możliwości opracowania w ramach tych polityk podejścia ukierunkowanego na wyniki;
19. ZAUWAŻA, że państwa członkowskie są pierwszymi punktami kontaktowymi dla rolników i są odpowiedzialne za zarządzanie funduszami UE i ich dystrybucję, w związku z czym także one mają do odegrania rolę w procesie upraszczania; państwa członkowskie WZYWA SIĘ zbadania sposobów poprawy sytuacji rolników w perspektywie długoterminowej;

Wsparcie dla młodych i nowych rolników oraz wymiana pokoleń

20. DOCENIA znaczenie wymiany pokoleń w sektorze rolnym, która jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działalności rolniczej i długoterminowej odporności sektora rolnego UE; DOSTRZEGA trudności, z jakimi borykają się młodzi i nowi rolnicy przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej, w tym w dostępie do gruntów rolnych; PODKREŚLA, że dobre długoterminowe perspektywy dla sektora mają kluczowe znaczenie dla przyciągania młodych i nowych rolników;
21. UWYPUKLA znaczenie podjęcia działań, które pomogą młodym i nowym rolnikom rozpocząć działalność i uzyskać grunty, oraz potrzebę ułatwienia dostępu do kredytów i gruntów przede wszystkim do celów rolniczych;

Odporność na zmianę klimatu i ochrona środowiska

22. PRZYPOMINA, że właściwe funkcjonowanie i ochrona ekosystemów mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i długoterminowej odporności rolnictwa UE; UZNAJE, że kluczowe znaczenie ma łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej we wszystkich sektorach, w tym w rolnictwie;
23. DOSTRZEGA dotychczasowe postępy i liczne wysiłki podjęte już przez rolników, aby pomóc w osiągnięciu unijnych celów w zakresie klimatu, różnorodności biologicznej, środowiska, dobrostanu zwierząt i innych celów zrównoważonego rozwoju; UZNAJE, że sektor rolny będzie musiał kontynuować wysiłki, aby osiągnąć wspomniane cele, przy czym należy uwzględnić rzeczywistość społeczno-gospodarczą, konkurencyjność i rentowność sektora rolno-spożywczego; PODKREŚLA, że różne przyjazne dla klimatu praktyki rolnicze, w tym agrotechniki węglochłonne, mogą przynieść rozwiązania problemów środowiskowych i klimatycznych; WZYWA do zwrócenia większej uwagi na dostępność i dywersyfikację źródeł białka roślinnego w Unii;
24. PODKREŚLA potrzebę odpowiedniego wspierania rolników w procesie przechodzenia na zrównoważone praktyki, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokich standardów bezpieczeństwa żywności; WZYWA Komisję, aby preferowała system zachęt, który pozwoli rolnikom uzyskiwać wynagrodzenie wykraczające poza poniesione koszty i dochody utracone w zamian za usługi ekosystemowe; AKCENTUJE ważną rolę, jaką odgrywa WPR w przyczynianiu się do realizacji zobowiązań UE w zakresie ochrony środowiska, różnorodności biologicznej i klimatu;
25. PODKREŚLA, że oprócz WPR także inne instrumenty publiczne i prywatne mogą mieć kluczowe znaczenie dla wspierania rolników w walce z wyzwaniami Unii w zakresie środowiska, różnorodności biologicznej i klimatu;

Wniosek

26. WZYWA przyszłą Komisję do uwzględnienia wszystkich powyższych kwestii przy sporządzaniu swojego programu prac i strategii politycznych mających wpływ na rolnictwo w kolejnych latach.